

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Finlands Röda Kors

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om Finlands Röda Kors. Propositionen hänför sig till den nya grundlagens ikraftträdande. Genom den föreslagna lagen bemyndigas republikens president att genom förordning utfärda stadgar för Finlands Röda Kors. I lagförslaget ingår dessutom

bestämmelser om Finlands Röda Kors namn och ställning, emblem, beskyddare och utmärkelser samt om tillämpning av föreningslagen.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som den nya grundlagen, dvs. den 1 mars 2000.

MOTIVERING

1. Inledning

Efter att Internationella rödakorskommittén på initiativ av Henry Dunant hade grundats i Genève 1863, bildades nationella rödakorskommittéer i ett flertal länder.

Rysslands Röda Kors inrättade 1876 en underavdelning i Helsingfors. Finländarna ville emellertid inte ansluta sig till denna utan bildade 1877 sin egen förening för vård av sårade och sjuka i fält. Så fick Finlands Röda Kors (FRK) sin början.

FRK gjorde sin första hjälpinsats 1899 under rysk-turkiska kriget på Balkan. Under inbördeskriget 1918 erbjöd organisationen båda den vita och den röda sidan sina tjänster genom att grunda fältsjukhus i Tammerfors och på ett antal andra orter.

År 1919 bildades Rödakorsföreningarnas förbund, dvs. Ligan (League of Red Cross Societies). Ligan började leda den internationella biståndsverksamheten vid fredstida katastrofer. År 1923 beviljade Internationella rödakorskommittén FRK rätt att använda det internationella emblemet och samma år anslöt sig organisationen också till Ligan.

Genom en stadgereform 1930 blev FRK en medborgarorganisation. Organisationen indelades i distrikt som följde länsgränserna.

FRK blev juridiskt sett en ideell förening på vilken tillämpades lagen om föreningar (1/1919). I det sammanhanget utsågs också organisationens första heltidsanställda generalsekreterare, som övertog ledningen av FRKs centralbyrå.

Under krigens sammanslogs Mannerheims barnskyddsförbunds och FRKs fältorganisationer. Barnskyddsförbundets lokalavdelningar och FRKs distrikt bildade en biståndsapparat som i nära samarbete med Finlands Folkhjälp tog emot och distribuerade materiell hjälp från utlandet. I Lappland representerades Finlands Folkhjälp av FRK Lapplands distrikt. Under kriget bildades också FRKs sjuksköterskereserv och hjälpsysterorganisation, vilkas medlemmar bistod försvarsmaktens sanitetsledning vid fältsjukhusen och i krigstida sjukvårdsuppgifter.

FRKs invalidsjukhus grundades 1940. Sjukhusets rehabiliteringsavdelning fortsätter sin verksamhet som FRK Protestjänst.

År 1948 bad statsmakten FRK svara för blodtjänstverksamheten i Finland. Lagen om blodtjänst stiftades 1994 (968/1994). Enligt lagens 3 § har FRK rätt att samla in blod som ges frivilligt och utan ersättning samt

att tillverka blodpreparat och överlåta blodpreparat vidare.

År 1949 undertecknades de fyra Genèvekonventionerna om skydd för krigsoffer. Konventionerna behandlas närmare i avsnitt 2.2.

I början av 1950 upphörde samarbetet mellan FRKs och Mannerheims barnskyddsförbunds fältorganisationer. FRK blev en offentligrättslig förening vars verksamhet baserades på Genèvekonventionerna och avtalen om internationella Röda Korset. I detta syfte gavs förordningen innefattande stadgar för Finlands Röda Kors (416/1950) som har ersatts av förordningen om Finlands Röda Kors (1065/1997).

2. Nuläget

2.1. Internationella Röda Korset

Internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen består av tre delar, dvs. Internationella rödakorskommittén, Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen samt 176 (1999) internationellt erkända nationella rödakors- och rödahalvmåneföreningar. Föreningarna har över 106 miljoner medlemmar och frivilliga. Utöver dessa finns det 15 verksamma föreningar som inte uppfyller de internationella villkoren för erkännande.

De stater som har ratificerat en eller flera Genèvekonventioner (188 år 1999) är representerade vid Internationella rödakors- och rödahalvmånekonferensen som sammanträder vart fjärde år. I konferensen deltar från varje stat både en delegation som representerar både regeringen och den nationella rödakors- eller rödahalvmåneföreningen.

Internationella rödakorskommittén (International Committee of the Red Cross, ICRC) är en självständigt schweizisk organisation som enligt Genèvekonventionerna har tilldelats specialuppgifter i samband med skyddandet av offer för krig och konflikter. Kommittén ser till att Genèvekonventionerna efterlevs samt tar initiativ till utveckling av dem. Kommittén övervakar behandlingen av krigsfångar, för register över krigsfångar, ordnar hemförlovning av krigsfångar samt har rätt att ge sårade och sjuka soldater, krigsfångar och civila humanitär hjälp och skydd. Med bistånd av de nationella föreningarna efterforskar Kommittén personer som har försvunnit i krig och konflikter

samt hjälper medlemmar av splittrade familjer att hålla kontakt med varandra också under konflikter.

Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen (Federationen) leder biståndsverksamheten vid fredstida katastrofer, t.ex. i samband med naturkatastrofer. Federationen koordinerar organisationens utvecklingsarbete och stöder de nationella föreningarnas arbete för att utveckla sina organisationer och program. Varje nationell förening skall uppfylla vissa villkor och bli erkänd av Kommittén innan den upptas som medlem i Federationen.

Kommittén och Federationen har permanent observatörsstatus i Förenta nationerna.

2.2. Internationella avtal

Genèvekonventionerna från 1949 och tilläggsprotokollen från 1977

På initiativ av Internationella rödakorskommittén och under dess ledning hölls en internationell diplomatkonferens i Genève 1949. Konferensen antog de fyra Genèvekonventionerna som skall tillämpas vid väpnade konflikter (FördrS 8/1955). Den första av konventionerna gäller förbättrande av sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna i fält, den andra gäller förbättrande av behandlingen av sårade, sjuka och skeppsbrutna tillhörande stridskrafterna till sjöss, den tredje behandlingen av krigsfångar och den fjärde skydd för civilpersoner under krigstid. Konventionerna kompletteras av två tilläggsprotokoll som undertecknades i Genève 1977 av vilka det första gäller skydd för offren i internationella väpnade konflikter och det andra skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter (FördrS 82/1980).

Genèvekonventionerna från år 1949 har ratificerats av 188 stater, dvs. av nästan alla världens stater. Det första tilläggsprotokollet från år 1977 har ratificerats av 155 stater och det andra av 148 stater.

Genèvekonventionerna skyddar personer som inte deltar i striderna, dvs. sårade, sjuka och skeppsbrutna soldater, krigsfångar och civila. Dessutom skyddar de neutral humanitär biståndsverksamhet.

De stater som har ratificerat konventionerna svarar för att de sätts i kraft och efterlevs. De flesta av konventionernas bestämmelser gäller internationella konflikter. Röda

Korsets, framförallt Internationella rödakorskommitténs uppgift är att informera om konventionerna och se till att de efterlevs samt att övervaka hur Röda Korsets och Röda Halvmånens emblem används.

Den första konventionen skall närmast skydda sårade och sjuka soldater samt garantera att sårade och sjuka som inte deltar i striderna får skydd och vård under alla förhållanden. Genom konventionen garanteras sjukvården (sjukhus, fortskaffningsmedel och personal) neutralitet och skydd, som i regel upphör endast om dess resurser används för krigshandlingar.

Genom den andra konventionen utsträcks den första konventionens skydd till att omfatta sårade och skeppsbrutna som hör till sjöstridskrafterna.

Den tredje konventionen skyddar framför allt soldater, såväl medlemmar av reguljära styrkor som medlemmar av milis- och frivilligförband och motståndsrörelser, som har tillfångatagits av fienden. Konventionen innehåller detaljerade bestämmelser om krigsfångars rätt till inkvartering, mat och hälsovård samt om krigsfångars arbete och korrespondens. Enligt den tredje konventionen har representanter för Internationella rödakorskommittén rätt att besöka krigsfångar och erbjuda dem humanitär hjälp.

Genom den fjärde konventionen utsträcks skyddet till praktiskt taget alla personkategorier som inte åtnjuter skydd enligt konventionerna I-III, dvs. överhuvudtaget till civilbefolkningen. Konventionen innehåller detaljerade bestämmelser om skydd av civilpersoner som råkat i fiendens våld och garanterar att också internerade civila behandlas på ett sätt som påminner om behandlingen av krigsfångar.

Genom det första tilläggsprotokollet förbättras skyddet för sjuka och sårade soldater samt för civilbefolkningen. Genom detta tilläggsprotokoll fastställs och utvecklas också de i 1907 års Haagkonventioner ingående bestämmelserna om tillåtna och förbjudna stridsmetoder och vapen. Protokollet innehåller detaljerade bestämmelser om skydd av civilbefolkningen. Det förbjuder väpnade angrepp mot civilbefolkningen och urskilningslös bombning samt begränsar i stor utsträckning rätten att förstöra egendom som är viktig för civilbefolkningens överlevnad. Genom protokollet tryggas befolkningsskyddet och föreskrivs särskilda åtgärder till förmån för kvinnor och barn. Bl.a. förbjuds

värvning av barnsoldater (personer under 15 år).

Genom det andra tilläggsprotokollet utsträcks de humanitära huvudreglerna till att gälla även interna konflikter och inbördeskrig.

I artikel 38 i den första konventionen finns bestämmelser om Röda Korsets kännetecken och emblem. I artikel 44 föreskrivs om situationer där emblemet får användas samt om de organisationer och personer som har rätt att använda organisationens emblem. Motsvarande bestämmelser finns också i de tre andra konventionerna.

I artikel 81 i det första tilläggsprotokollet finns bestämmelser om lättnader som beviljas Internationella rödakorskommittén och de nationella rödakorsföreningarna samt om hur parterna i konflikter skall garantera skydd och hjälp för offer, i enlighet med konventionerna och protokollet samt de av Internationella rödakorskonferenserna godkända grundprinciperna. I en bilaga till tilläggsprotokollet finns bestämmelser om Röda Korsets emblem och deras användning.

Röda Korsets grundprinciper

Röda Korsets grundprinciper fastställdes vid XX Internationella rödakorskonferensen i Wien den 29 oktober 1965. Röda Korset skall i all sin verksamhet tillämpa sina sju grundprinciper, dvs. humanitet, opartiskhet, neutralitet, självständighet, frivillighet, enhet och universalitet. Självständigheten definieras så att även om de nationella föreningarna är statsmakternas medhjälpare på det humanitära området och var och en är underställd sitt lands lagar, skall de alltid behålla sin oavhängighet. Enheten definieras så att i varje land kan finnas endast en rödakorsförening. Denna skall vara öppen för alla och dess humanitära verksamhet skall omfatta hela landet. Principerna sammanfaller delvis med de i följande avsnitt behandlade villkoren för erkännande av nationella föreningar.

Villkor för erkännande av nationella föreningar

För att en nationell rödakors- eller rödahalvmåneförening skall kunna erkännas som en del av Internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen måste den uppfylla vissa villkor. Villkoren godkändes vid XVII Internationella rödakorskonferensen i Stockholm

1948 och de fogades till den internationella rörelsens stadgar vid XXV Internationella rödakorskongressen i Genève 1986.

Enligt artikel 4 i rörelsens stadgar och procedurregler är villkoren för erkännande av nationella föreningar följande:

1) Föreningen är verksam i en självständig stat, där Genèvekonventionen angående vården av sårade och sjuka soldater är gällande.

2) Föreningen är den enda rödakors- eller rödahalvmåneföreningen i vederbörande stat. Den leds av en centralförvaltning som har uteslutande rätt att företräda föreningen i samarbetet med den internationella rörelsens övriga medlemmar (Kommittén, Federationen, nationella föreningar).

3) Föreningen bör vara en av landets lagliga regering enligt Genèvekonventionerna och den nationella lagstiftningen erkänd frivillig hjälporganisation som bistår myndigheterna i humanitära frågor.

4) Föreningen bör ha en sådan självständig ställning, att den kan handla i enlighet med den internationella rörelsens grundprinciper.

5) Föreningen bör använda Röda Korsets eller Röda Halvmånens namn och emblem enligt Genèvekonventionerna.

6) Föreningen skall ha kapacitet att effektivt utföra sina stadgeenliga uppgifter. Den skall också under fredstid upprätthålla beredskap för krissituationer.

7) Föreningens verksamhet bör utsträcka sig till hela rikets område.

8) Föreningen får inte, då den antar medlemmar och anställer personal, göra någon åtskillnad mellan ras, kön, social ställning, religion eller politisk åsikt.

9) Föreningen skall iakttä dessa stadgar och handla i gemenskap och samarbete med den internationella rörelsens övriga medlemmar.

10) Föreningen skall respektera den internationella rörelsens grundprinciper. Föreningen skall i sitt arbete iakttä principerna för internationell humanitär rätt.

2.3. Nationella författningar

Den gällande förordningen om Finlands Röda Kors utfärdades 1997 nedan *FRK-förordningen*. Förordningen innehåller FRKs stadgar. Enligt 1 § är Finlands Röda Kors en av finska staten erkänd offentligt rättslig förening vars verksamhet grundas på de nämnda Genèvekonventionerna samt på de två tilläggsprotokollen till dessa. I paragrafen kon-

stateras vidare att FRK är den enda nationella föreningen i Finland som är medlem i Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen och som har rätt att använda Röda Korsets namn och emblem. Vidare innehåller förordningen bestämmelser om bl.a. FRKs syfte och verksamhetsformer samt om förvaltningsorganen och dessas uppgifter. Enligt 5 § kan republikens president enligt sitt samtycke och på kallelse av organisationens styrelse verka som organisationens beskyddare. Enligt 36 § kan ändringar i de stadgar som ingår i förordningen göras genom förordning, efter att organisationens stämma med minst tre fjärdedels majoritet av de avgivna rösterna har beslutat om saken.

FRK-förordningen beaktar FRKs grundprinciper samt de krav som ställs i artikel 4 i den internationella rörelsens stadgar och procedurregler.

Bestämmelser om FRKs verksamhet finns också i arbetsordningen samt i distriktens och avdelningarnas instruktioner och ekonomistadgar. Arbetsordningen och stadgarna har fastställts av FRKs råd som har 30 ledamöter. Till rådet hör enligt förordningens 23 § 2 mom. fem ledamöter som företräder ministerierna och utses av statsmakten.

Enligt 1 § lagen om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar (947/1979) får Röda Korsets emblem, namnet Röda Korset samt befolkningsskyddets internationella kännetecken inte användas i andra sammanhang än de som föreskrivs i lagen. Enligt lagens 1 § är Röda Korsets emblem ett rött kors på vit botten om vars användning föreskrivs i de nämnda Genèvekonventionerna och dessas tilläggsprotokoll. I lagens 3 § finns bestämmelser om situationer där Röda Korsets emblem och namn används både i fråga om organisationer och personer som har rätt att använda organisationens emblem och namn.

Enligt 1 § förordningen angående Finlands Röda Kors utmärkelsetecken (79/1931) kan som utmärkelsetecknen utdelas förtjänstkors och förtjänstmedaljer. Förtjänstkors och -medaljer tilldelas av republikens president på förslag av FRKs centralstyrelse. I FRK-förordningen har benämningen centralstyrelse ändrats till styrelse.

2.4. Bedömning av nuläget

FRKs verksamhet är baserad på de ovan

nämnda Genèvekonventionerna från 1949 samt på de två tilläggsprotokollen från 1977. Den föreslagna lagen medför inga ändringar i organisationens ställning, som redan uppfyller de krav som internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen ställer. Orsaken till att lagen behövs är endast den att republikens president enligt Finlands grundlag kan utfärda förordning endast med stöd av ett uttryckligt bemyndigande.

3. Förslag

Republikens president har utfärdat FRK-förordningen med stöd av 28 § regeringsformen. Grundlagens 80 § ersätter de i 21 och 28 § regeringsformen ingående bestämmelserna om presidentens s.k. fristående rätt att utfärda förordningar. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Eftersom gällande lag inte innehåller något bemyndigande att utfärda förordningar om FRK, föreslås att det stiftas en lag om Finlands Röda Kors. I lagen föreslås utöver bemyndigandet också bestämmelser om organisationens namn och ställning, emblem, beskyddare och utmärkelser samt om tillämpning av föreningslagen (503/1989).

I lagförslagets 1 § föreslås bestämmelser om organisationens namn och ställning. Enligt den föreslagna paragrafen, som överensstämmer med 1 § 1 och 2 mom. i FRK-förordningen, är organisationen en av finska staten erkänd offentligrättslig förening vars verksamhet grundas på de fyra Genèvekonventionerna från 1949 samt på de 1977 undertecknade två tilläggsprotokollen till dessa. Organisationen är den enda nationella föreningen i Finland som är medlem i Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen. Enligt lagförslagets 1 § 2 mom. iaktar organisationen i sin verksamhet de grundprinciper som har godkänts vid Internationella rödakorskonferenser. Principerna behandlas ovan i avsnitt 2.2.

I lagförslagets 2 § finns bestämmelser om rätten att använda organisationens namn och emblem, med hänvisning till vad som föreskrivs i de fyra Genèvekonventionerna och de två tilläggsprotokollen som nämns i 1 § samt vad som bestäms i lagen om användningen av vissa internationellt skyddade be-teckningar. Den föreslagna paragrafen över-

ensstämmer med 1 § 3 mom. i FRK-förordningen.

Enligt lagförslagets 3 § 1 mom. kan republikens president enligt sitt samtycke verka som organisationens beskyddare. Motsvarande bestämmelse finns i FRK-förordningens 5 §. Enligt 57 § i grundlagen sköter republikens president de uppgifter som nämns i grundlagen eller särskilt i någon annan lag. Presidenten har av tradition kunnat samtycka till att vara beskyddare för vissa organisationer och evenemang. Uppgifter av detta slag kan anses vara förenliga med presidentens ställning som statsöverhuvud och det är således inte överhuvudtaget nödvändigt att reglera dem genom lag. Om det emellertid i särskilda fall anses motiverat att reglera också dessa uppgifter, är det med beaktande av 57 § grundlagen skäl att göra detta genom en lag, inte genom förordning. Därför föreslås att en bestämmelse om saken tas in i lagens 3 § 1 mom.

I lagförslagets 3 § 2 mom. föreslås en bestämmelse om FRKs utmärkelsetecken. Beslut om beviljande av FRKs förtjänsttecken skall enligt förslaget fattas av republikens president. Såsom framgår av avsnitt 2.3. finns bestämmelser om saken i förordningen angående Finlands Röda Kors utmärkelsetecken. Enligt förordningen tilldelas FRKs förtjänstkors och medaljer av republikens president på framställning av styrelsen för Finlands Röda Kors. Enligt 58 § 1 mom. grundlagen fattar presidenten sina beslut i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande. Enligt 3 mom. 3 punkten i samma paragraf fattar presidenten, med avvikelse från vad som sägs i 1 mom., beslut utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande bl.a. i sådana andra i lag särskilt nämnda ärenden som gäller enskilda personer eller som på grund av sitt innehåll inte förutsätter behandling i statsrådets allmänna sammanträde. Eftersom beslut om FRKs utmärkelsetecken kan hänföras till den kategori av ärenden som avses i det nämnda lagrummet, föreslås att republikens president skall besluta om FRKs utmärkelsetecken i statsrådet, utan att statsrådet lägger fram något förslag till avgörande.

Republikens president har utfärdat förordningen angående Finlands Röda Kors utmärkelsetecken med stöd av 28 § regeringsformen. För närvarande finns det inte något lagstadgat bemyndigande att utfärda förordning om FRKs utmärkelsetecken. Eftersom

dessa utmärkelsetecken beviljas av presidenten faller det sig naturligt att presidenten också utfärdar en eventuell förordning om dem. Enligt 80 § 1 mom. grundlagen skall en förordning utfärdas av statsrådet om det inte särskilt anges vem som skall utfärda den. Det skall således särskilt nämnas i en lag att republikens president bemyndigas att utfärda förordning om saken. Därför föreslås i lagförslagets 3 § 3 mom. att republikens president kan utfärda förordning om Finlands Röda Kors utmärkelsetecken.

Enligt lagförslagets 4 § skall föreningslagen tillämpas på organisationen. I lagen behövs bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Således föreslås att i den tas in bestämmelser om medlemmarnas rättigheter och skyldigheter, om medlemsförteckning, om jäv samt om skadeståndsskyldighet. Föreningslagens bestämmelser är i nämnda avseenden tillämpliga också på FRK. Därför föreslås att på organisationen tillämpas dessa bestämmelser samt för klarhetens skull också vissa andra av föreningslagens bestämmelser. Enligt 2 § 2 mom. föreningslagen skall på sammanslutningar som genom lag eller förordning har organiserats för ett särskilt ändamål tillämpas föreningslagen endast i den mån så stadgas särskilt.

I lagförslagets 4 § hänvisas först till 6 § föreningslagen. Enligt denna paragraf kan FRK samt dess lokala och regionala verksamhetsenheter med beaktande av organisationens stadgar förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt kära och svara. Med hänvisningen till organisationens stadgar avses att organisationen i enlighet med principen om internationell enhet utgör en enda organisation, trots att den lokalt och regionalt är uppdelad i enheter som har rättshandlingsförmåga och i sin verksamhet inom sina egna områden iakttar organisationens interna anvisningar och procedurer. Av denna anledning skall organisationen också själv föra en förteckning över dem som har rätt att teckna dess namn samt övervaka sina enheters verksamhet. Organisationens medlemmar ansvarar enligt förslaget inte för organisationens eller de lokala och regionala verksamhetsenheters förpliktelser. Avdelningarna är FRKs lokala verksamhetsenheter och distrikten är dess regionala verksamhetsenheter. I lagförslaget nämns inte uttryckligen avdelningarna och distrikten utan i stället används uttrycken lokala och regionala verk-

samhetsenheter. Detta innebär att lagen inte på ett bindande sätt reglerar FRKs interna fältorganisation och eventuella ändringar i den, utan att bestämmelser om dessa frågor tas in i förordningen med organisationens stadgar.

På organisationen och dess medlemmar skall enligt förslaget även tillämpas 8 § (stadgar), 9 § (tvåspråkighet), 10 § (medlemmar), 11 § (medlemsförteckning), 12 § (inträde i en förening), 13 § (utträde ur en förening), 14 § (uteslutning ur en förening), 15 § (förfarande vid uteslutning), 26 § 2 mom. (jäv för styrelsemedlemmar), 27 § (beslutsförfarande), 28 § (val), 29 § (förrättande av val), 35 § 1 och 2 mom. (styrelsen), 36 § (de som får teckna föreningens namn), 37 § (jäv), 38 § (revision) och 39 § (skadeståndsskyldighet).

I lagförslagets 5 § finns bestämmelser om godkännande och utfärdande av FRKs stadgar. FRK är en organisation vars ställning och uppgifter bestäms i internationella avtal samt i de grundprinciper och villkor för erkännande av nationella föreningar som har godkänts av Internationella rödakorskonferenser. Även om de nationella föreningarna är underställda sitt lands lagar skall de alltid behålla sin självständighet och oavhängighet. Detta förutsätter att FRK enligt de internationella bestämmelserna och principerna i sina stadgar får ta in föreskrifter t.ex. om sina verksamhetsmetoder och organ samt om organens uppgifter och beslutsfattande. Finska staten skall emellertid erkänna FRK. Erkännandet sker i och med att organisationens stadgar utfärdas genom en förordning. Förordningen är liktydig med ett fastställande av stadgarna. Förordningen skall uppfylla de förutsättningar som anges i 80 § 1 mom. grundlagen.

Liksom för närvarande skall FRKs stämma godkänna organisationens stadgar och ändringar i dem. Besluten om godkännandet skall fattas i den ordning som föreskrivs i stadgarna. Genom detta förfarande är det möjligt att iaktta de grundprinciper som refereras i avsnitt 2.2. och de villkor för erkännande av nationella föreningar som refereras i samma avsnitt. Stadgar som FRKs stämma har godkänt skall enligt förslaget utfärdas genom en förordning av republikens president.

I motiveringen till regeringens proposition med förslag till ny Regeringsform för Finland (RP 1/1998) konstateras att det kan va-

ra motiverat att bemyndiga presidenten att utfärda förordningar närmast i sådana fall där bemyndigandet är förenat med presidentens särskilda befogenheter eller med presidentens ställning som statsöverhuvud. Med beaktande av FRKs särställning kan utfärdandet av FRK-förordningen anses vara förenligt med presidentens ställning som statsöverhuvud. Av samma skäl kan republikens president med stöd av lagförslagets 3 § verka som organisationens beskyddare och även besluta om beviljande av FRKs utmärkelse-tecken. Också för närvarande kan republikens president utfärda en förordning om organisationens stadgar. På de nämnda grunderna föreslås att organisationens stadgar utfärdas genom en förordning av republikens president.

4. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen har inga ekonomiska verkningar.

5. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteupp-

drag vid inrikesministeriet. Den har varit på remiss hos republikens presidents kansli, statsrådets kansli, justitieministeriet och styrelsen för Finlands Röda Kors. Också utrikesministeriets, försvarsministeriets, undervisningsministeriets samt social- och hälsovårdsministeriets utlåtanden om propositionen har inhämtats. Enligt FRK-förordningens 23 § 2 mom. representerar de nämnda ministerierna statsmakten i organisationens råd.

6. Närmare bestämmelser

Det föreslås att FRKs stadgar så som för närvarande skall ingå i en förordning. I den nya förordningen behöver endast de ändringar göras som följer av att bestämmelserna om organisationens namn, ställning, emblem, beskyddare och utmärkelser överförs till lagen.

7. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2000.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om Finlands Röda Kors

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Namn och ställning

Suomen Punainen Risti - Finlands Röda Kors, nedan organisationen, är en av finska staten erkänd offentligrättslig förening vars verksamhet grundas på de fyra Genèvekonventionerna som ingicks i Genève den 12 augusti 1949 angående förbättrande av sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna i fält, förbättrande av behandlingen av sårade, sjuka och skeppsbrutna tillhörande stridskrafterna till sjöss, krigsfångars behandling samt skydd för civilpersoner under krigstid (FördrS 8/1955) samt på de två tilläggsprotokoll som undertecknades i Genève den 8 juni 1977 av vilka det första gäller skydd för offren i internationella väpnade konflikter och det andra skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter (FördrS 82/1980).

Organisationen är den enda nationella föreningen i Finland som är medlem i Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen. I sin verksamhet iakttar organisationen de grundprinciper som har godkänts vid Internationella rödakorskonferenser.

2 §

Emblem

I fråga om organisationens rätt att använda Röda Korsets namn och emblem gäller vad som föreskrivs i de konventioner och tilläggsprotokoll som nämns i 1 § 1 mom. samt vad som bestäms i lagen om användningen av vissa internationellt skyddade be-
teckningar (947/1979).

3 §

Organisationens beskyddare och utmärkelser

Republikens president kan enligt sitt samtycke verka som organisationens beskyddare.

Republikens president beslutar om beviljande av organisationens utmärkelsetecken i statsrådet, utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande.

Republikens president kan utfärda en förrordning om organisationens utmärkelsetecken.

4 §

Tillämpning av föreningslagen

I fråga om organisationens samt dess lokala och regionala verksamhetsenheters behörighet att i sitt namn förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt kära och svara gäller, med beaktande av organisationens stadgar, vad som i 6 § 1 mom. föreningslagen (503/1989) bestäms om en registrerad förening. I fråga om medlemmarnas personliga ansvar för organisationens samt dess lokala och regionala verksamhetsenheters förpliktelser gäller på motsvarande sätt vad som i 6 § 2 mom. föreningslagen bestäms om det ansvar som medlemmarna i en registrerad förening har. I fråga om organisationen och dess medlemmar gäller dessutom i tillämpliga delar vad som bestäms om föreningar och deras medlemmar i 8 och 9 §, 3 kap., 26 § 2 mom., 27—29 §, 35 § 1 och 2 mom. samt 36—39 § föreningslagen.

5 §

Organisationens stadgar

Stadgar som organisationens stämma har godkänt utfärdas genom en förordning av republikens president.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den .

Helsingfors den 26 november 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Inrikesminister *Kari Häkämies*

